

generationis gratia magis magisque crescere, & confortari, atque ad perfectionem Christianam affurgere debet: primum illud fit per Sacramentum Baptismi, alterum per Sacramentum Confirmationis, quod hae de causis vocatur complementum Baptismi, non eo quidem sensu, quasi Baptismus non esset Sacramentum in suo genere completum, quo remissio culpam omnium, & Divinae adoptionis gratia nobis conferretur, sed hoc sensu, quod Confirmatio gratiae regenerationis ultimum quasi colophonem seu perfectionem adiacit. In Baptismo datur nobis vita spiritualis, in Confirmatione vita spiritualis usum: In Baptismo confectur nobis hereditas bonorum caelestium, in confirmatione adiacitur Tutor Spiritus sanctus ad conservandam hereditatem: In Baptismo denuciatur nobis bellum contra mundum, carnem & diabolum, in Confirmatione ministrantur nobis arma ad pugnam. In Baptismo curantur lethalia vulnera, & purgantur animae fordes, in confirmatione restaurantur, & confortantur vires. Paganus infantulum necdum viribus satis validum fallente vigilantia in fordidam lecanam prolabi: duo hic consideranda sunt, in primis infantulum ceno, & luto respicit confecturatur, deinde etiam ex lapsu laeditur, & infirmatur. Quid agit in auxilium accurrens Mater? non solum amantissimum prolem lavat, mundat, & novis vestibus induit, sed insuper debilitatas ex lapsu vires medicinis & fomentis restaurat. Eadem est fors nostra! cecidimus in peccatorum tam originalium, quam actualium lecanam, e qua nos sancta Mater Ecclesia extraxit, Baptismo lavit, & mundissimis vestimentis induit, dicente Apostolo: *(Gal. 3.)* Quienque in Christo baptizati estis, Christum induistis. Verum quia post hoc lavacrum remansit ex lapsu debilitata natura, atrox vires, & infirma ac casus obnoxia mens, quid porro agit affectuosissima Mater? Oleo & balsamo SS. Confirmationis nos corrobora vit, & vires adauxit. Capis, quo sensu Confirmatio dicitur complementum Baptismi? certe eo sensu testatur S. Clemens Romanus, Dilectissimi S. Petri Apostoli, ap. Ardium de fact. Conf. In R. r. i. n. 7. le a suo hoc Magistro audisse, illum non esse perfectum Christianum, qui non esset confirmatus. Et S. Urbanus Papa de Consecr. dist. 3. c. 1. omnes Christi fideles adhortatur ad percipiendam Confirmationem, ut sint ex integro Christiani: *Omnes fideles per manus impositionem Episcoporum Spiritum sanctum post Baptismum accipere debent ac sicut Christiani inveniantur.*

2. *Propositio.* Queres fortasse, quomodo, quibus in circumstantiis, quibus in difficultatibus ac periculis Sacramentum Confirmationis spectatim homini Christiano robur adiacit? Respondet, spectatim hominem Christianum roborat in triplici salutis difficultate, quarum primam faciunt frivola argumentationes: alteram continuae seculi adversitates & persecutiones: tertiam demonis & malorum sociorum tentationes: contra primam dat humi-

lem intellectus captivationem, contra alteram dat invictam patientiam, contra tertiam dat generosam fortitudinem. Nihil est tam arduum, quod non vincit gratia Sacramenti! Queratur Confirmati cum hodiernis Apostolis, an possint bibere calicem passionis? Dicent: *Postulavit. Attendite! Favete.*

§. I. Humilitatem in rebus fidei.

3. *Confirmatio.* Initium faciamus de dono humilitatis, & sanctae simplicitatis! Primam difficultatem in via salutis faciunt frivola scilicet argumentationes, qui res fidei non supernaturali lumine, sed deceptorum mundi sapientia trutinantes, nova principia ad capum humanae rationis sibi figunt, & aeternas veritates a Deo revelatas, atque ab Ecclesia ad credendum propositas in controversiam vocant. Etenim fateor, res est haud exiguae difficultatis, rebus revelatis ab omni fidei procul remotis, & lumini naturali quodammodo contrariis assensum praebere! res est haud exiguae difficultatis, pauperem Christum sequi, & facili divitias tam radioso splendore confluentes amore caelestium despiciere. Res est haud exiguae difficultatis inimicos diligere, & palmas illorum injurias beneficiis compensare aut persecutoris manum osculari. Res est haud exiguae difficultatis contemptum ac humilitatem exorere, atque seculi pompam & dignitates etiam sponte oblatas fugere & aspernari. Res est haud exiguae difficultatis voluptates odire, & harum loco carnem jejuniis, flagellis, & mortificationibus hostiliter tractare. Res est haud exiguae difficultatis inter adversa letari, & persecutiones, infortunia, atque alia mala plus ipsis seculi prosperitatibus estimare. Haec, inquam, non sunt sine difficultate, quae deinde difficultas ex eo magis, magisque augeatur, cum homines potentes ac divites, qui in deliciis & divitiis hellantur, qui carnem suam delicias nutriunt, qui voluptatibus seculi aurum tenent immergantur, cum, inquam, his Sanctis Christi, & fidei principis non solum moribus appetit contrariantur, sed & lingua nonnumquam contradicunt, docentes: non esse adeo certa, quae de aeternis vitae praerogatis aut penis enarrantur! viam caeli non esse adeo arduam, infernum non adeo calidum! animam servatam non immortalem, & quae sunt alia id generis diliramenta! certe haec naturolorum, qui a mundo pro sapientibus habentur, vita & doctrina jam multos Christi fideles adeo in transversum egit, ut illos initio in magnam animi tepiditatem, deinde in mille dubia, mox in supinum rerum aeternarum negligentiam, & denique in infidelitatis, & apostasia peccata conjecerit.

4. *Naturale,* quisquis ita garris, an putas, quod noctua capere possit solis splendorem, ad quem etiam aequilini oculi hallucinantur? An pelvis, quod ad conversionem gentium *infirmi mundi elegerit Deus,* (1. Cor. 1.) id est, non po-

tesentes seculi principes, non ingeniosos Philosophos, non Romanos Oratores, sed rudes piscatores, ut videat universum hominum genus res fidei non humanae prudentiae, sed Divini consilii opus esse: de industria tam vilibus instrumentis usus est Deus, ait S. Ambrosius, lib. 5. in Lucam: *Non potentia, nihilistisque virtute traxisse ad suam gratiam advertere.* Tibi vero, mi Christiane, qui garrulus id genus cicadae audis, tibi Dominus gratiam Sacramenti Confirmationis contulit, ut falsa mundi a veris Christi principis discernere, agnoscerere valeas, unam etiam simplicem fidei Christianae veritatem magis esse infallibilem, quam omnes litteratarum demonstrationes, Philosophorum physimat, & haereticorum ruckamenta. In Concilio Nicano Arianus quidam Philosophaster *(Barziaz serm. 39. num. 5.)* lectae suae veritatem acutissimis argumentis adeo defendit, ut intertreptos & otodoclos, qui praesentes aderant, Episcopos, fere nullas fuerit, qui superbientis antagonistae loquacitati sese opponere auderet. Omnibus trepidantibus, omnibus in pugnam congressi renuentibus, in arenam progressus est S. Spiridon candidissime, & simplicissime mens Senecio, *(Rostogod. cent. 1. p. 2. tit. 6.)* exhorruere Patres, & quoniam Theologiae scientia neminem minus tinctum, consequenter argutis sophistae subtilitatibus neminem minus parum esse arbitrantur, quam seniculum Antifitem, iusserunt illum facessere: verum ille superiore instinctu animatus, ultra se ad pugnam intravit, hac in verba locutus: Audi Haereticus, Deus unicus & trius creavit caelum & terram per Verbum, & Spiritum Sanctum, atque hoc ipsum Verbum Patri coequale, & coaeternum assumptum naturam humanam, patiendo & moriendo in cruce redemit genus humanum, venietque cum tempore, ut iudicet vivos & mortuos! Haec sine omni ornatu, sine eloquentia, sine ulteriori probatione declamabat, & ecce! Philosophus ad simplicissimam hanc dogmatizationem obmutescens, lassique non amplius habere verba, quibus nuda veritatis resisteret, terga vertit, & fugiens victoriam, palmanque S. Spiridioni reliquit. Quibus viribus pugnavit sanctus Vir? Viribus fidei in Sacramento Confirmationis collatae, quae non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis, sed in Spiritu & veritate, atque in humiliter intellectus captivatione ac caeca obedientia consistit. Atque hoc caeca obedientia donum tribuit Sacramentum Confirmationis; sicut enim oleum metallum omnia contra rubiginem praemunit, etque in suo splendore conseruat; ita oleum sacramentale fronti hominis Christiani, quae sedes est intellectus, inlinitur, ut sine macula in fidei simplicitate, & spiritali infantia perseveret.

§. II. Patientiam in adversis & persecutionibus.

5. Loquamur jam de altero dono, quod con-

ferretur in Sacramento Confirmationis, videlicet: de dono patientiae! Profecto non est familiarior dos aut tessera hominis Christi, quam crux & adversitas! Vis o fili mi, ait Spiritus Sanctus, vis accedere ad servitium Dei? ante omnia prepara cor tuum ad tentationes; experieris enim fore omnes creaturas quasi ex condito tibi contrariari: patieris adversa quoad animam per mille dubia, anxietates & tentationes! patieris adversa quoad corpus per febres, dolores, labores; frigus & alium! patieris adversa quoad bona famae per falsos fratres, calumnias & detractiones! patieris adversa quoad bona fortunae per fraudes, circumventiones, iniquas lites, & invidias etiam domesticorum. Quocumque oculos vertes, videbis adversarios & adversa: Aspicias caelum! nescis, amore aut odio dignus sis? interius infernum, ignoras an non ignea sedes ibi te expectet! circumspicias haec mundum! nil vides aliud, quam insidias, paupertatem, opprobria, quibus pauperam, scandalum, peccandi pericula, amicorum luctum, & incertam in momento singulari mortem. Noli querere, ait S. Augustinus, ap. S. Petrum de pass. Dom. punct. 26. ubi crux & adversitas? omnis enim vita Christianorum, si secundum Evangelium vivitur, crux est. Quod si, mi Christiane, in perfectione Christiana, haud vix sanctitate altius aspires, fore dixerim, etiam crescent verbera & afflictiones! Quis sanctior Davide? & tamen a Rege Saul & demum a proprio etiam filio exitiales insidias ac persecutiones passus, gemebunda voce exclamavit: *Tribulatio & angustia invenerunt me!* Quis castior Iosepho? & tamen ab invidis fratris venditus, dein a Domina fallo accusatus in carcerem coniectus est, ubi integro triennio ingemuit. Quis innocenter pauper Lazarus? & tamen cum dives Epulo indatus purpura & bysso splendide epalabatur, ille inter canes famelicus, eger & ulcerosus ante fores jacuit. Sic hodieum fieri amat, homines peccatores, haereticos, & infideles, quanto vivunt secelerosius, tanto magis felicitate gaudent, & eorum Christiani; quanto funt sanctiores, tanto gravioribus adversis & calamitatibus opprimuntur.

6. Atque ad haec seculi adversitates patienter perferendas Christiani in Sacramento Confirmationis roborantur, eo effectu, ut felices se arbitrentur, si digi habeantur pro nomine Iesu contumeliam pati, atque ad lanceas, ad sartulas, ad ceceres, ad tormenta, & honorum omnium iacturam letentur. Sed quo fundamentum astra, Christianum in Sacramento Confirmationis ad tribulationum tolerantiam confortari? Respondeo, ex eo, quia confirmatus ab Episcopo in fronte signatur cruce, ut hanc non erubescat, & insuper percutitur alapa, qua re ad mentem Cardinalis Polei Inscr. Sacr. lib. 2. c. 26. nil aliud innuitur, quam quod Christianus pro imitatione Christi itam ad colaphos & contumelias induretur, & experimentum capiat, an velit & possit pro Christo pati. O quam gratific

§. II. *Secundo ut animam ab omnibus terrenis avellant.*

Verum differentia est inter nautas & hominem agrotantem, illi enim dum merces in mare projiciunt, saltem affectum mercium retinent: sed ager ut rite ad aeternitatem & ad suscipiendum Extremae Unctionis Sacramentum se disponat, non solum res terrenas, sed rem etiam terrenarum affectum, ut tanto fit expeditior ad pugnam, ad quam Sacramento inungitur, abjicere debet. Inter omne aucupii genus nihil est delictiosius, nihil summi Principibus dignius, venatione ardearum. Ardea e lacinus & vivatilis a pabulo piscium & ranarum redux in aera flevat, & subito advertit falconem pernici volatu sibi imminentem: quid agit? quia fugere non potest inimi cum volacrem, ad pugnā sese parat, & ante omnia, ne stomachi pondere praevertatur, pisces, & ranas & omne pabulum quod devoraverat, ex intimis visceribus expulit & eructat. Mi Christiane, postquam inanē hujus mundi, ejusque deliciarum pabulum paululum gustasti, avolandum tibi est in aeternitatem: verum ecce! abitarium infidias fruit infernalis falco, qui animam tuam perdere, & in aeternam perniciem trahere fatigat. Quid agendum? declinare non potes praemia quae tibi movet: ergo decernendum, & ante omnia necesse est, ut ab omnibus terrenis nimis evacues, injuste devotiam ac sinceram notam confessionem, Communionem, aliaque pia opera procurandam est. Notata dignissimum videtur, quod S. Lucas Evangelista de justo Simone, qui expectabat Redemptionem Israel, enunciat: *Non visurum se mortem: (Joan. 2.)* antequam videret Christum Domini! Mirabile dictum! non visurum mortem! an ergo mori iustorum nihil est aliud, quam videre mortem? omnino nihil est aliud? & e diverso mori impiorum nihil est aliud, quam videri a morte! Explicite! Basiliscus in paucis nocentissimus serpens adeo penetranti veneno target, ut solo aspectu hominem interficiat. Si vero ab homine viva praevenerit, ipse serpens occumbit, prout docet S. Ambrosius in Plal. 118. *Ipse serpens mori dicitur, si fuerit hominis praevocatus aspectu.* Eadem proportione valde differentia est inter mortem iustorum & impiorum: mors ab hominibus iustis praevidetur, & praevenerit confessione, communiōne, aliaque sacris operibus, ideo illis non nocet. Mors autem homines impios viva praevenerit, & imparatus invenit, ideo illos veneno insanabili intoxicat, & in interitum praecipitat, &c. Quæres, an in ultima illa confessione, quod SS. Eucharistiae viaticum, & Extremae Unctionis Sacramentum, praecedat, exponenda etiam sint venialia? Ineptā interrogatio! Peccata venialia tam parum sunt materia necessaria hujusquam aliarum confessionum; quia vi contritionis universalis saltem indirecte delentur per absolutionem sacerdotalem: quod si etiam non delentur per Sacramentum Confessionis, expun-

cum his verbis: Domine JESU rogo te per preciosam mortem tuam, ut sic facerem hanc tadam a me acceptat, ita in ultima illa hora animam meam acceptare digneris! His diebus pro-nus in terram, velut jamjam moriturus in faciem procubuit, toto populo exclamante: *Requiem aeternam dona ei Domine!* &c. Cur autem hoc funeris simulacro Carolus suae morti praelusit? ut toti mundo demonstraret, se non tantum corpore sed & animo regnis & rebus humanis renunciassē. Et hoc est, quod a te exigo, mi Christiane! ut sententiae mortis, & Sacramento Unctionis condigne te pares, terram omnia repudianda sunt non solum effecta, sed etiam affecta. Neque id est admodum difficile, quomodo enim astimationem retinere poteris de illis bonis, quae in ultimo mortis articulo omne pretium amittunt? Esto auro & argento dives fueris ut Crasus! esto agros & campos possideris ut Booz! esto armentorum greges numeraveris ut Jacob! quid ista omnia profunt ad calum? Nihil! unicus actus religiosus in Divinam voluntatem, unicus contemptus rerum terrenarum plus apud Deum valent, quam omnes totius mundi divitiae.

§. III. *Tertio ut confessionem & alia opera bona faciant.*

6. Sed nondum satis! Extrema Unctio Sacramentum est vivorum: ergo praerequisitū statim gratiae: ergo status gratiae ante omnia per se ratam ac sinceram notam confessionem, Communionem, aliaque pia opera procurandam est. Notata dignissimum videtur, quod S. Lucas Evangelista de justo Simone, qui expectabat Redemptionem Israel, enunciat: *Non visurum se mortem: (Joan. 2.)* antequam videret Christum Domini! Mirabile dictum! non visurum mortem! an ergo mori iustorum nihil est aliud, quam videre mortem? omnino nihil est aliud? & e diverso mori impiorum nihil est aliud, quam videri a morte! Explicite! Basiliscus in paucis nocentissimus serpens adeo penetranti veneno target, ut solo aspectu hominem interficiat. Si vero ab homine viva praevenerit, ipse serpens occumbit, prout docet S. Ambrosius in Plal. 118. *Ipse serpens mori dicitur, si fuerit hominis praevocatus aspectu.* Eadem proportione valde differentia est inter mortem iustorum & impiorum: mors ab hominibus iustis praevidetur, & praevenerit confessione, communiōne, aliaque sacris operibus, ideo illis non nocet. Mors autem homines impios viva praevenerit, & imparatus invenit, ideo illos veneno insanabili intoxicat, & in interitum praecipitat, &c. Quæres, an in ultima illa confessione, quod SS. Eucharistiae viaticum, & Extremae Unctionis Sacramentum, praecedat, exponenda etiam sint venialia? Ineptā interrogatio! Peccata venialia tam parum sunt materia necessaria hujusquam aliarum confessionum; quia vi contritionis universalis saltem indirecte delentur per absolutionem sacerdotalem: quod si etiam non delentur per Sacramentum Confessionis, expun-

expungerentur per Sacramentum Extremae Unctionis: si enim hoc ex institutione Christi remittit peccata mortalia ignorata, & bona fide in confessione omnia juxta illud; *si in peccatis sit remissio ei;* quanto magis venialia? Oleum inter alia habet hanc indolem, ait Plinius, ap. Weber. art. dicit. font. 48. ex. 5. ut inuncta omnia uti muscas, scarabaeos, chrysipos, vespas & alia, si capite inuncto soli exponantur, celeriter interimit. Quid sunt venialia, nisi minoris generis animae insecta? haec si sacro oleo tingantur, praesertim si sol justitiae in SS. Eucharistiae Viatico accedat, in momento delentur, occiduntur, exterminantur.

7. Quærent autem sunt alia adhuc opera bona Sacramenti extremae unctiois & ipsi mortis articulo praemittenda, de quibus supra mentio facta est? occurrit unum vel alterum! Sanctus Martinus postea Turonensis Episcopus, in vita l. 2. c. 10. cum et militia in patriam rediret, in via penes sylvam audivit venantium clamores, angularum strepitum, & canum latratum. Substitit circumspiciens, viditque erumpentem et memore leporem, qui timens, tremens, palpitan, infestantibus canibus recta ad sanctum virum festinabat. Ille subsistit iustitiam canes, & subsistit? tum lepuleculum in manus recepit. Mi Christiane, tu in illo rerum articulo, non minus quam iste lepuleculus, ab orcinis canibus persecutionem patieris; consultissimum igitur est, ut pro illo periculo patronum tibi eligas, a quo in manus recipiaris, & poterit protegeris. Et quem illum? suadeo tibi vel tui status Evergetem, qui eadem tecum condicione vixit, vel Patronum, cujus nomen jam ab ipso Baptismi latice portasti, vel Angelum Custodem, cujus protectionem & custodiam per omnem vitam expertus es, vel denique sanctum, cui sacra est dies tuae mortis. Elige, quem volueris! Dein hunc sanctum iteratis suspiriis ad agnoscum tuum invitate, & quantum tempus breve est, nullo alio momento per actus fidei, spei, charitatis, resignationis, & totius merita angere fatigae. Juvenis quidam Chinesis (Ressou. cur. 3. p. 2. mir. 15.) accepit Baptismo ardentissime optabat mori. At quoniam cogitabat, deplorabatque, se nulla bona opera in alteram vitam asserre, rogabat a patre, ut eum crudeliter flagellis caderet: obsecundans pater bis eum flagris caecidit, impactis semper ducentis & amplius ictibus. Non peto a te externos id genus austeritatis actus, sed solum internos, qui sicut funt optima animi preparatio ad Sacramentum extremae unctiois, ita non minus quam illi sunt aeterna salutis meritorii.

8. *Epilogus.* Quæres iterum, quos ergo effectus producat Sacramentum extremae unctiois, praemissa hac, quam hodie descripsimus, preparatio? Respondeo, id proxima occasione explicari audeo! Interim paucis praestigium cape! Haec Sacramentum tanta virtus inest, ut Cornelius a Lapide in Jac. 5. de illo asserat, *multis per-*

id salvantur, qui alioquin damnarentur: sed cur hoc? percipe explicationem: sunt permulti, qui ex oblivione peccatum aliquod mortale in Confessione omiserunt: sunt, qui ab improvviso mortis aut mortis vehementiam sentibus adeo desolantur, ut Confessione dependere inhabiles fiant; sunt, qui in ipsa actuali Confessione circa essentialia requisita errorem committunt, ut ipsi inadverentibus defectus substantialis vel in attritione vel in Confessione, vel in ipsa Sacramenti absolutione intervenit; vult omnes in praesentissimo perenni periculo versantur. Verum hi omnes defectus per Sacramentum Unctionis suppleantur; hoc enim ex attrito facit contritum, & *si in peccatis sit remissio ei.* Sicut oleum ferrum a rubigine; ita hoc Sacramentum animam a peccatis purgat, sicut oleum occidit muscas & alia insecta; ita hoc Sacramentum saperum reliquias delcet. Porro Cornelius a Lapide loc. cit. de hoc Sacramento affirmat, dicens: *Multi recta in calum volant, aut breviter in purgatorio expiuntur, alioquin diu in eo ex-piuntur.* Si tibi non sufficiant verba Cornelii, quod hoc Sacramentum animam praesertim a purgatorio, sine quo decedens longissimo tempore peccatorum reliquias in flammis purgantibus ex-piare cogitur, testis esse potest sanctus Joannes de Deo, (*Artibus Instr. de Extr. Unct.*) qui dum alicui infirmo hoc Sacramentum conferri vellet, infirmus inani timore percussus dilationem rogavit, sed contigit, ut, dum sanctus Joannes pro colligenda elemosyna exiret, ager mortuus interim fuerit, post mortem apparuit sancto Patri & confessus est, se ob hanc negligentiam ad poenas purgatorii per viginti annos sustinendas condemnatum esse. Idem referit Pater Nicolaus de Nice Franciscanus de Nobili aliquo, qui dum monitus esset, ut se inungi permitteret, respondit: *Ne me pro tali habeatis, quia omnes illi, qui unguentum suero oleo, moriuntur.* Postea sine cura Unctione repente mortuus est, & antequam sepeliretur, praesente magna populi multitudine in feretro fere elevans, dixit: *Quia nolui percipere extremam Unctionem, pater ex iusto deli-judicio centum annis in purgatorio, & subjan-xit; si illam perciperem non mortuus, & liberatus fuisset ex mea iniquitate. Vis plura? Habe patientiam! proxime plura! &c. &c.*

In Festo Nativitatis B. V. Mariae.

CONCEPTUS XXVI.

De effectibus Sacramenti Extremae Unctionis.

De qua natus est Jesus, qui vocatur Christus. Math. 1.

B. V. marientibus exorsis Sacramentum Extremae Unctionis, quod duplitem habet effectum.

1. Neflex Protoparentum peccatum in tam profundam miseriarum abyssum totum humanum